

СНН

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

Пешта, 1838–1849.

Будимпешта, 16. март 2006.

Нова серија, г. XVI, бр. 11

Др Предраг Степановић
о својој новој књизи

A close-up portrait of Dr. Predrag Stepanović, an older man with dark, wavy hair and a grey beard, wearing black-rimmed glasses. He is resting his chin on his clasped hands, looking thoughtfully towards the camera.

Историја старе српске књижевности на мађарском

Фото: ИВАН ЈАКШИЋ

О теињем повезивању Новог Сада и Печуја

Учвршћивање сајамске и културне сарадње

На позив Печујског сајамског центра, 28. фебруара и 1. марта у дводневној званичној посети Печују боравила је делегација града Новог Сада коју су чинили Радослав Стриковић, члан Градског већа одговоран за привреду и туризам, Радован Јокић, члан Градског већа одговоран за културу и Миодраг Копривица, директор маркетинга Новосадског сајма.

Гости из престонице Војводине најпре су посетили Печујски сајам који ће према наговештајима руководилаца ове установе на челу са Саболчком Капашом, пословним директором, прорадити крајем априла, а потом су водили детаљне разговоре о конкретной сарадњи Печујског и Новосадског сајма.

Постигнут је договор да се Печујци најпре представе на Сајму медија (од 16. до 19. марта), а потом и на мајском Међународном пољопривредном сајму где се предвиђа потписивање Споразума о сарадњи између Новосадског и Печујског сајма. Наиме, током разговора, преговарачке стране су делимично размотрале нацрт уговора који су разрадили домаћини Печујци, а након детаљног прегледа и конкретизације, очекује се и прихватање овог документа који ће обезбедити обостране повластице, могућности излагања двома установама и додатне услуге.

Миодраг Копривица, директор маркетинга Новосадског сајма у име своје институције понудио је сва она искуства којима располаже Новосадски сајам, док је Андраш Мејкшнер, одговоран за комуникацију и културну делатност Печујског сајма присутне упознао са делом програма које намеравају да реализују приликом серије прослава Културне престонице Европе 2010. године. Он се захвалио партнерском граду Новом Саду што је подржао конкурс Печујаца, а затим је предложио да партнерска насеља размене оне програме и манифестације којима се могу подичити на обострано задовољство. Штавише, на крају је саветовао да се Нови Сад, као град који се не налази у Европској унији, кандидује за Културну престоницу Европе 2011. године – према његовом мишљењу, шансе престонице Војводине су идеалне, а Печуј ће двоструко подржати кандидатуру: с једне стране као партнерски град, а ту су и богата искуства стечена приликом подношења конкурсне пријаве за ласкаву титулу.

Током разговора, првенствено су размотрене могућности сајамске сарадње, али је истакнут и значај теињег повезивања омладине, деце, заједничког учешћа на појединим манифестацијама, представљања Печуја у Новом Саду и Новог Сада у Печују, а посебна пажња је посвећена приређивању „Дана Србије и Црне Горе у Печују“, када би се представила привредна, културна и туристичка лепеза наше матичне земље. Наравно, том приликом не би биле запостављене ни мањине, мађарска у Србији и српска у Мађарској.

Новосадска делегација са својим печујским домаћинима

Новосадска делегација је током свог дводневног боравка у Печују посетила и српску православну капелу посвећену преподобном Симеону Столпнику и Регионални центар Срба где је госте из престонице Војводине поздравио Радован Горјанац, председник месне Српске мањинске

самоуправе. Он је, том приликом, укратко говорио о друштвено-политичком, културном и верском животу српске мањине у Печују, а затим се осврнуо и на изградњу црквено-уметничке збирке у седишту Жупаније Барање. Будући да је средстава мало, руководилац бираног тела

Срба је наговестио да се планирају хуманитарни концерти: један уз учешће црквеног хора, док би други представио тзв. народњаке.

Радован Јокић, члан Градског већа одговоран за културу, одмах је понудио помоћ града, и то у превозу и покривању додатних трошкова за гостовање једног црквеног хора из Новог Сада – он је конкретно предложио Хор „Свети Ђорђе“.

Будући да Печујци део грађевинског материјала желе да набаве из Србије и то, уколико се за то покаже добра воља и спремност тамношњих фирми, путем добровољних прилога, Миодраг Копривица, директор маркетинга Новосадског сајма је обећао да ће се лично залагати да грађевинска предузећа изађу у сусрет и у природи помогну изградњу црквено-уметничке збирке у престоници Жупаније Барање.

На крају сусрета, Радован Горјанац је гостима из Новог Сада уручио скромне поклоне месне Српске мањинске самоуправе, а Радослав Стриковић, вођа делегације, члан Градског већа одговоран за привреду и туризам дводневну посету Печују оценио је веома успешном и корисном. Сарадња партнерских градова Печуја и Новог Сада се проширује и продубљује.

Предраг Мандић

Подршка изградњи црквено-уметничке збирке

Будућа изградња црквено-уметничке збирке у Печују, у којој се предвиђа излагање драгоцености српских православних цркава у Барањи па и Толни, стигла је до нове фазе. Наиме, 7. марта текуће године у згради локалне самоуправе Печуја уприличени су разговори на којима су размотрене могућности финансијског учешћа Жупаније Барање и самог града Печуја у почетној реализацији изградње музеја.

Сусрет са представницима жупаније и града затражио је Пал Гетингер, главни архитекта Будимске епархије који је, након поздравних речи, детаљно информисао др Ференца Кекеша, председника скупштине Жупаније Барање, др Марту Кунст, заменицу градоначелника Печуја и Јенеа Ујварија, директора Печујског друштва за јавну корист „Наследство“, уједно и председника програмског савета Културне престонице Европе 2010. године, о архи-

тектонским плановима будућег музеја, односно о могућностима које пружа ЕГТ и конкурс који се базира на норвешком начину финансирања. Наиме, уколико подносилац конкурсне пријаве до 31. марта 2006. године обезбеди 15% сопственог новчаног удела, а конкурс се прихвати, у том случају преостала средства – 85% – обезбеђују се као неповратна материјална подршка. Баш зато, Пал Гетингер је посебно нагласио важност спајања снага, штавише, није крио да је помоћ затражио и од Самоуправе Жупаније Толна која му је обећала позитиван одговор.

Пошто се ради о почетној суми од 15.500.000 форинти, др Ференц Кекеш, председник Жупаније Барање предложио је да три стране заједнички сносе по 5 милиона форинти, а та сума, како је рекао, пошто се ради о племенитом циљу, биће изгласана и на скупштинској седници жупаније која је заказана за 17. март.

И др Марта Кунст, заменица градоначелника Печуја је подвукла да се у случају оваквог пројекта који је поздрављен и од стране Културне престонице Европе, не сме двоумити – и Печуј ће за конкурс обезбедити 5 милиона форинти између осталог и зато јер су у пројекат који је освојио ласкаву титулу, уграђени и пасуси који се односе на мултикултуралност града и значај „Капије Балкана“.

Додатних 500.000 форинти резервисаће такозване мале области које чине разна сједињена насеља.

Пошто ће 2009. година бити посвећена црквама, преговарачке стране су се сложиле да ваља учинити све како би се музеј до тада изградио. Са друге стране, уколико до тога не дође, Културна престоница Европе и тада намерава да изложи иконе и друге вредности српских православних цркава у Барањи и Толни, како би се и шира јавност упознала са духовним, културним богатством српског православног народа на овим просторима.

Иначе, сам пројекат, поред изградње музеја садржи и програм реставрације, конзервације икона и других црквених утвари, у шта ће се, највероватније, укључити и стручњаци из Србије.

На крају разговора којима је присуствовао и јереј Предраг Хајдуковић, парох печујски, представници града су подсетили да се за овај пројекат може конкурисати и код Европске уније – прилика за подношење финансијске потражње у циљу изградње црквено-уметничке збирке у Печују указаће се током следеће године и ваљало би је искористити.

П. М.

Договор у печујском градоначелничком уреду

Црквена општина у Будимпешти

Покренута настава веронауке

Будимпештански парох, о. Мирослав Шешевић

У згради парохијског дома у Будимпешти од пре неколико недеља за заинтересоване малишане одржавају се часови веронауке. Суботом после подне по још увек хладном, кишовитом и не ретко снежном времену, скупи се до десетак малих ђака са којима ради месни парох о. Мирослав Шешевић:

– Веронаука у Српској основној школи и гимназији постоји, али пошто цркве нема близу, не постоји црквеност деце и одатле, у ствари потиче идеја да са часовима започнемо и овде. Богослужење је најлепше, када на њему имате децу. Да бисмо то постигли и да бисмо створили црквеност деце и нашег будућег народа, ето разлога

зашто је потребна веронаука и поред оне веронауке у школи. Ово је заиста почетак и могу вам рећи да су ме деца, а и њихови родитељи пријатно изненадили. Јер, потребно је да, по овом још увек хладном времену, доведе децу овде и они то врло ревносно и са добром вољом чине. Такође, ђакон Зоран Остојић и ја, заиста смо расположени да деци прихватимо, уведемо их у цркву и на такав начин сутра створимо нама вернике, а за наше поколење, децу ове Цркве.

За време часа 10-15 минута третирамо одређену тему, која је за тај дан задата, а после тога имамо пет минута за питања и одговоре. Затим следи десетак минута хришћанских песмица, значи рецитација и сл. Наредну паузу искористимо да посетимо свети храм и упознамо се са његовим инвентаром, простором, шта чему служи и како се у њему понаша. Трдићемо се да сва наша деца на часовима буду присутна и да поред тзв. материјалне цркве, подигнемо и ону живу цркву, Христову, од наших најмањих чланова, па све до најстаријих. Јер, овде су сви добродошли.

Чланови црквене општине на челу са месним парохом током пролећа намеравају да очисте и улепшају црквену порту, засаде цвеће, а ако буде било довољно материјалних средстава, предузму радове на хидроизолацији зидова нашег храма.

С. М.

У очекивању буџета

Планови Српског позоришта у Мађарској

С обзиром да је за Српско позориште у Мађарској управо завршен „период конкурсања”, реализација пројеката зависиће пре свега од расположивих средстава, која за сада нису позната. Како сазнајемо од уметничког руководиоца, Милана Руса, у плану је неколико премијера, између осталих, „Женидба и удадба” од Јована Стерије Поповића, у режији Валентина Венцела, који ради у егерском позоришту „Гергел Чики”. Започета је сарадња са драмском радионицом Сунцокрет, а планирано је да се за четврти фестивал културе и позоришта у Ловри крајем јуна, припреми представа Душана Ковачевића, „Професионалац”, у режији Радослава Златана Дорића.

Највећи проблем за Српско позориште и даље представља прос-

тор, јер зграду нема, а скоро сви чланови живе и раде у Будимпешти. Иако се до сада куцало буквално на сва врата, позитивног решења нема, јер за то, како се чини, не постоји добра воља. Милан Рус на ову тему, поред осталог каже:

– Ако Ловра може да нам обезбеди институцијску и инфраструктуралну позадину, мислим да би то могла и Будимпешта, која располаже пуно већим средствима. Не знам докле ће то тако да иде. Нада постоји, а друга ствар је што волимо то да радимо. Фантастично се осећамо на пробама, а и моје колеге кажу да није позоришта, сви ми били би много сиромашнији. Мислим да се то односи и на публику. Можда звучи мало уображено, али 15 година је прошло од како радимо и још нас има.

С. М.

Црквена општина у Бати

Започела „пролећна” обнова цркве

Српска заједница у Бати током протеклих недеља интензивно се припрема за наступајуће пролеће. У току је велика акција замене дотрајалих столова у цркви, а сви послови обављају се заједничким снагама, у сарадњи и договору са месним парохом, о. Далибором Миленковићем. Мештани српског порекла труде се да црквена порта увек буде чиста и уредна, дрвеће је већ орезано, а чим гране сунце, посадиће се цвеће и зеленило.

Као што је познато торањ и фасада обновљени су пре неколико година средствима града, али су се, у међувремену појавили крупни проблеми што се тиче унутрашњег изгледа храма. Потребно би било да се обнови иконостас, што се процењује на око 40 милиона форинти. Иако српска мањинска самоуправа у материјалном смислу помаже црквену општину колико год може, овако велики подухвати из њених скромних извора не могу да се реализују, већ су за то неопходна значајна додатна средства.

Годинама већ траје и битка са Заводом за заштиту споменика културе под чијом се јурисдикцијом храм налази. Наиме, испод слоја креча пронађени су остаци оригиналног византијског живо-

писа, а о. Далибор Миленковић потврђује да за враћање првобитног изгледа цркви и даље нема новца:

– Представници Завода одређују шта сме, а шта не сме, чији су стручњаци компетентни и колико све то кошта, а при свему томе не дају никакву помоћ. Испоставља се да су то су увек само њихови стручњаци, а суме које спомињу за нас су недостижне, јер у Бати живи само 20-ак српских породица. Имам утисак да нас остављају на цедилу, а резултат је да испод креча наше фреске из XIV века труле и ми нисмо у могућности да то обновимо.

Ипак, успели смо да цркву покоријемо теписима и црквеним литијама. Све четири су нове, две девојачке и две мушке. Верници долазе на богослужења, а број зависи од тога да ли је празник већи, или мањи.

За дружења и окупљања редовно се користе и просторије оближњег Српског клуба у којима се састају припадници свих генерација. Такође се улажу напори да се изложбени простор малог, али вредног црквеног музеја још више обогати, односно, да се репертоар црквеног хора „Цар Лазар” прошири, а квалитет извођења побољша.

С. М.

Српска православна црква и парохијски дом у Бати

Амбасада СЦГ на интернету

Амбасада Србије и Црне Горе у Будимпешти недавно је покренула такозвану „јавну дипломатију”: слично многобројним дипломатско-конзуларним представништвима, и она се огласила на интернет мрежи и покренула своју веб страницу.

Иницијатор и покретач објављивања одабраних информација на интернету био је Мирољуб Петровић, трговински саветник, који је истакао важност многостраног информисања, презентације актуелности и што бржег ажурирања садржаја.

Помоћу веб странице <http://budapest.mfa.gov.yu> грађани Србије и Црне Горе и држављани Мађарске, становници ове земље, долазе до корисних информација које им могу послужити у пословне, привредне, културне, туристичке и друге сврхе.

Како нас је информисао господин Петровић, сви који учествују у веб презентацији, марљиво ће радити с циљем да сајт Амбасаде Србије и Црне Горе у Будимпешти буде увек актуелан, комплетан, информативан и свеобухватан.

П. М.

Заседала Сегединска српска заједница

Скупштинско заседање и прослава Дана жена

Боривој Рус – „председник с лалом“

Срби у Сегедину, већ традиционално, прве недеље у марту одржавају скупштинску седницу Сегединске српске заједнице. Тако је било и ове године, 5. марта, а у сегединском Српском клубу скупштинари су на дневном реду имали четири тачке: извештај о прошлогодишњем раду, преглед финансијског пословања за 2005, план рада за 2006. годину и „разно“.

Након уводних речи, извештај о прошлогодишњем раду поднео је Боривој Рус, председник Сегединске српске заједнице који је нагласио да је организација, сходно материјалним могућностима, успела да реализује све значајније програме које је себи зацртала још почетком 2005. Он је истакао успешну реализацију бројних књижевних вечери, прославу храмовне славе Летњег св. Николе и Дана српске културе, плодну сарадњу са Сегединским универзитетом, Основном школом у Беке улици где се предаје српски језик, Српским забавишним одељењем у Риго улици, а издвојио је и добре контакте са осталим српским организацијама, српским мањинским самоуправама у околини Сегедина.

Приликом подношења финансијског извештаја, Боривој Рус је подвукао да је већина планова остварена помоћу конкурсних средстава, наиме, Сегединска српска заједница је од самог почетка посебну пажњу посвећивала формулисању финансијских потраживања која су већим делом уродила плодом. И овогодишња молба упућена на адресу Одбора за људска права, мањинска и верска питања при Мађарском парламенту позитивно је вреднована, па је председник Рус са задовољством прочитао садржај писма које је Сегединцима адресирао већ поменути одбор.

Приликом анализе прошлогодишњег рада, Боривој Рус је пажњу скренуо и на једну новину: ради се о плаћању закупа просторија Будим-

ској епархији, а месечна сума износи 40.000 форинти. Председник Сегединске српске заједнице је нагласио да је руководство организације, у договору са Самоуправом Срба у Сегедину, донело одлуку да редовно плаћа тражени износ, а све то у знаку доказа добре воље и спремности чланова заједнице за сарадњу са Будимском епархијом на чији рачун су поједини скупштинари изнели оштре критике.

Што се тиче планова за 2006, и ове године Сегединска српска заједница ће достојно прославити све црквене празнике, организоваће путовање по фрушкогорским манастирима, а наговештени су и одласци на манастирску славу у Грабовац и храмовну славу у Јегру. Из програмског календара ни ове године неће изостати књижевне вечери, а традиционални Дан српске културе у Сегедину, по свему судећи, биће посвећен Арсенију III Чарнојевићу, централној личности Велике сеобе Срба, пошто се ове године навршава 300 година од смрти блаженопочившег патријар-

нагласак дају и неговању древних обичаја.

У традицију се убраја и празновање Дана жена. Малобројни представници мушког пола Сегединске српске заједнице, сваке године, у оквиру посебне свечаности указују пажњу представницама лепшег пола поменуте организације, истичући тиме захвалност и признање за рад који женски део заједнице испољава током целе године. Ни ове године није им промакло да се одуже дамама – мамама, бакама, девојкама које су гануто слушале поздравне речи Боривоја Руса, председника Сегединске српске заједнице, а потом и најлепше стихове написане о женама из пера Иве Андрића, Душана Радовића, па и Франсоа Рене Шатобријана који је констатовао: „Без жене мушкарац би био суров, груб и усамљен и не би познавао милине које даје само осмех љубави, јер жена има моћ да мушкараца окружи цвећем живота, као она врста пузавице која у шуми окружи стабло миришљавог храста.“

Проширено скупштинско заседање

ха. Организација ће, свакако, посебну пажњу посветити и сарадњи са матицом, односно Србима у Румунији, а спремна је и за тешње повезивање са сличним невладиним организацијама и народносним друштвима.

Како извештај о прошлогодишњем раду и финансијском пословању, тако и план рада за текућу годину једногласно је прихваћен, а након гласања Томислав Роцков, председник Самоуправе Срба у Сегедину посебно се захвалио Боривоју Русу, председнику Сегединске српске заједнице и Кристифору Брцану, руководиоцу дешчанског Културно-уметничког друштва „Банат“ што су обе организације знатно потпомогле делатност сегединских Срба, који се максимално труде да очувају српски језик, културу и светосавску српску православну веру, а при томе посебан

Након поздравних речи, мушкарци су дамама уручили лале за које се, као и обично, побринуо баштован Милан Владисављевић из Сирига, иначе потпредседник Сегединске српске заједнице, а потом су послужене ракијом, вином, соковима и на крају неизоставним буреком и кафом.

Даме су, наравно, уживале да их мушкарци послужују и биле су задовољне што их представници јачег пола ни ове године нису заборавили. А како би их заборавили када су сви они били истог мишљења: без жена, мушкарци нити су умели, нити умеју да постоје. Са тим се сложио и Томислав Роцков, председник сегединске Српске мањинске самоуправе који је нагласио: „Без жена ми не можемо живети. Заједно са нама треба да васпитају нашу децу, заједнички морамо да чувамо и негујемо наше обичаје, све. Жене су најважније!“ Са таквом констатацијом сложио се и Милан Владисављевић, потпредседник бираног тела Срба у Сегедину: „Жене су створења без којих ми мушкарци не можемо да живимо. За мене су жене створења која морамо врло поштовати, ценити, волети и мазити их“.

А тог мажења било је 5. марта и у сегединском Српском клубу. Уз пригодну музику, дружење, опуштеност, гостољубивост и услужност мушког дела заједнице, достојно је прослављен још један међународни Дан жена. Представнице лепшег пола пригодну свечаност напустиле су насмејане и задовољне, а мушкарци су пак вођени мишљу Иве Андрића да „женска нежност, та чудна снага која, невидљива а свемоћна, живи у тим слабир створењима, избија из њих у најразличитијим облицима и ствара и раствара животе и судбине око себе“, обећали да ће још више пажње посветити женама јер оне заслужују да свакодневно буду празноване.

Предраг Мандић

Буреке за Дан жена

Др Предраг Степановић о својој новој књизи

Историја старе српске књижевности на мађарском

Др Предраг Степановић

Славистичка катедра Универзитета „Лоранд Етвеш” у Будимпешти крајем прошле године објавила је књигу „Историја старе српске књижевности”, чији је аутор др Предраг Степановић, доцент на одсеку за српски језик и књижевност. Књига обухвата период од почетака српске писмености, односно најстарије народне књижевности, до просветитељства, закључно са Доситејем Обрадовићем. Према речима др Степановића, ово издање је по начину обраде је научно, а по стилу научно-популарно, што значи да није намењено искључиво научницима.

Када сте започели истраживања у овој области и колико су дуго она трајала?

– Ова књига је мој рад од пре 25 година. Наиме, ја сам од 1976. до краја 1982. радио у академској групи за истраживање источноевропске књижевности. Главни задатак био је да се напишу историје свих источноевропских књижевности на мађарском језику. Ја сам тада био задужен за српску књижевност. После шест година ту групу су укинули и ја сам у дотадашњим истраживањима дошао до краја осамнаестог века. Пошто је било јасно да академски издавач то неће издати, сви смо престали да радимо осим Иштвана Лекеша који је обрађивао хрватску књижевност. Његов рад је издао Завод за издавање уџбеника, после чега је Пера Милошевић дошао на идеју да за истог издавача напише историју српске књижевности. При томе је врло мало простора посветио старој српској књижевности, а како је факултет недавно обезбедио одређена финансијска средства, стекли

него и прозе, приказујем лирске, лирско-епске песме. Највише пажње посветио сам епници, а унутар ње гусларским песмама.

После тога долази средњовековна српска књижевност. Почине се, наравно, са словенском писменошћу, са Ђирилом и Методијем. У том поглављу има доста филологије – говори се о почацима словенске писмености, а затим прелазим на почетке српске писмености од деветог до дванаестог века. Најстарије сачувано дело које већ носи елементе српске рецензије старословенског језика, јесте „Маријино јеванђеље”. У најстарији период још спадају и „Мирослављево јеванђеље” и „Летопис попа Дукљанина”.

Тринаести и четрнаести век је период развијеног феудализма. Наравно, почињем са преводном књижевношћу, јер писати о српској књижевности а не говорити о српској Александриди је практично немогуће. Онда долази оригинална српска књижевност тог периода, најпре свети Сава, који није био само први архиепископ аутокефалне српске цркве, него и први писац, зачетник жарна који се у српском језику зове житије. Говорим и о његовом брату Стефану Првовенчаном који је такође написао житије свога оца, затим о Доментијану и Теодосију који су између осталог писали и „Житије светог Саве”.

Затим долази један период који почиње са архиепископом Данилом Другим и његовим ученицима, а потом следи поглавље „Српско песништво у XIV веку”. Највише простора посвећујем непознатом песнику, аутору такозване „Исповедне молитве” која је фантастична и за коју кажу да је

су се услови да се изда студија на којој сам радио пре четврт века.

У колико сте поглавља, и којих, представили стару српску књижевност?

– У оквиру историје старе српске књижевности овде је најпре народна књижевност. То су пре свега коледарске песме и рани записи у нашој поезији, који долазе из Византије: обредне, митолошке, обичајне песме итд. После ове, такозване прапоезије, долази кратак преглед народне књижевности, али пре тога пишем о неким формалним стварима те најстарије поезије. Затим прелазим на ону народну поезију која је већ забележена. Ту је подела усмене српске књижевности, не само песама

молитва над молитвама целе српске књижевности.

Период после распада Душановог царства, односно смрти Уроша Петога обележили су писци као Исаија, Јефимија, патријарх Данило Трећи, Стефан Лазаревић. Пошто је он био и организатор културе, а не само војсковођа и ратник, на свом београдском двору је окупљао многе писмене људе, а многи су долазили сами из свих делова Балкана који су потпали под турску власт. Од свих писаца овог периода свакако је најзначајнији био Константин Филозоф, који је између осталог написао и „Житије деспота Стефана Лазаревића”. Наслов „Последњи дани независности” обухвата владавину Ђурђа Бранковића, а затим долази један занимљив, кратак период с почетка турске владавине. У то време развијала се књижевност на ширем подручју српско-бугарско-македонске границе. Један од значајнијих писаца је био Димитрије Кантакузин, Грк који је писао на српскословенском језику. Његово највеће дело је поема од 77 строфа „Молитва Богородици”. Друга занимљива личност је Константин Михаиловић који потиче из истог краја.

После тога наступа период животарења српске писмености, у XVI и првој половини XVII века.

Шта садржи поглавље „Препород српске књижевности”?

– Најпре пишем о оној књижевности која је настајала у знаку барока на данашњем Црногорском приморју које је припадало Млечанима. Отуда утицај Италије, али у много већој мери Дубровника, јер им је језик био исти. Овде посебно треба споменути Андрију Змајевића, барског католичког надбискупа, који је између осталог написао српску историју у ширем контексту, који носи наслов „Држава света, славна и крепосна црквенога летописа”. Циљ му је био да позове народ, који је био верски подељен, да се уједини у борби против Турака.

Дело „Пентикостар” је штампано 1649. и писано је, како каже кнегиња Јелена Басараба, „по обичају српског народа”, тј. без назала. Тада се јављају неки формални елементи барока у српској поезији.

Обнова српске књижевности се одвијала на територији Угарске после Велике сеобе, па зато прелазим и на овај терен. Још пре сеобе овде је живео гроф Ђорђе Бранковић који је написао своје хронике. Онда долазе Рачани који су у Мађарској наставили свој рад. Ту је рецимо Кипријан Рачанин и његов ученик Гаврил Стефановић Венцловић, са многим барокним цртама у својој поезији. За разлику од неких других, ја Јована Рајића и Захарија Орфелина такође сврставам у барок.

У поглављу о просветитељству укратко приказујем како се оно развијало код Срба, а затим прелазим на књижевност тог периода. Овде посебно говорим о два писца:

један је Симеон Пишчевић који је посебно занимљив тим више што је касно откривен, а други је највећа личност тог периода, Доситеј Обрадовић.

Коју сте литературу користили приликом истраживања и којој категорији читалаца је књига намењена?

– Из фуснота се види коју сам литературу користио. Оно што није преведено на српски ни на мађарски језик, користио сам са руског. Најчешће сам користио српску литературу, али понекад и другу, на мађарском језику.

Од почетка је било планирано да ова књига буде научно написана, али се њоме могу користити и студенти. Она јесте научна, али не у оном најужем сувопарном смислу и није намењена само узаном слоју, већ ширијој публици састављеној од учених људи који се занимају за књижевност. По начину обраде је научна, а по стилу можда мало научно-популарна.

Да ли се пре вас неко у Мађарској студиозно бавио старом српском књижевношћу?

Насловна страна књиге

– Овако широк преглед целог тог периода до сада није дат у Мађарској. Професор Хадровић се бавио појединим питањима, као што су се остали бавили другим периодима. Рецимо, Стојан Вујић се бавио писцима који су живели и стварали у Будиму и Пешти. Било је логично да се тиме бави јер је имао више материјала који су понекад били више приступачни њему него људима из Србије, односно бивше Југославије. Он се највише бавио првом половином деветнаестог века. Пера Милошевић се највише бави српским романтизмом и неким савременим песницима, као што је рецимо био Васко Попа или Миодраг Павловић. Професор Пот је такође био усмерен на деветнаести век и српско-мађарске везе. Старом српском књижевношћу, од њених самих почетака до Доситеја Обрадовића, до сада се нико није бавио.

Д. Ј.

ИЗ НАШЕ

ИСТОРИЈЕ (6)

Племена

Vi zanti ja je q prvoy yetvrtni VII veka dowi vNvala dqbokq kri zq. Do- l askom Sl ovena ona je i zqobi l a svakq vl ast nad Bal kanski m pol qostrvom, i zqzev q l stri i q neki m dal mati nski m gradovi ma i ostrvi ma. Sl oveni sq opsedal i Sol qn i q vi še navrata sq predqzi mal i napade na sam Cari grad. Zajedno sa Avari ma, najvexi napad na Cari grad predzel i sq 625. godi ne, q i sto vreme kada sq ga sa azi jske strane pri ti snql i Persi janci . No taj na- pad je bi o qspeš no odbi jen i Vi zanti ja je nakon tog qspeha poyel a da se opo- ravNa. Poraz je doveo do pri vremenog sl abNeŠa Avara što je bal kanski m Sl oveni ma omogqxi l o da se osl obode avarske vrhovne vl asti .

Trawexi svoje mesto q novoj postojbi ni , sl ovenska pl emena sq se neko vreme još komešal a, premeštal a pa i mešal a. Nazi vi neki h pl emena koji sq poti cal i od stari h anti yki h geografski h i mena dokazqj q da sq se tokom ti h komešaŠa formi ral e nove grqpe, nova pl emena. Tako sq, na primer, Strimonci (StrqmNani) nazvani po anti ykom i menq reke Stri mon, NeretNani po reci Naron (Neretva), DqkNani po gradq Dok- l eja, Ti moyani po anti ykom i menq reke Ti makqs (Ti mok) i td.

Oz ova nova i mena, ši rom Bal kanskog pol qostrva sayqval a sq se i mnoga stara sl ovenska pl emenska i mena, poznata i q drqji m del ovi ma sl ovenskog prostora. Q Makedoni ji se stol exi ma odrwal o pl eme Drq- ggvi ta, yi je je i me povezano sa i menom Dragovi ya q Rqsi ji . I zmeñq pl a- ni ne Bal kana i Dqnavi vi zanti jski i zvor i govore o sedam sl ovenski h pl emena yi ja i mena ne navode, dok osmo pl eme spomi Šq poi mence: Se- verci i li Severjani koji sq moral i bi ti q srodstvq sa i stoynosl oven- ski m Severjani ma. Oz Dqnav se nastani o deo Obodri ta, dok je vel i ka ve- xi na tog pl emena ostal a dal eko na severq gde se još dgo spomi Še.

O komešaŠq i premeštaŠq sl ovenski h grqa svedoye i toponi mi nastal i po sl ovenski m pl emenski m nazi vi ma q razni m krajevi ma Bal - kana. Tako je, na pri mer, hrvatsko i me zabel eweno na vi še mesta q sl o- venayki m obl asti ma, al i i na Pel oponezq i q dol i ni l bra. l stovreme- no Srb q Li ci poti ye od pl emenskog i mena Srba. Jedna grqa Srba zaqs- tavi l a se severno od Ol i mpa. Centar joj je bi o q Srbi ci (Servi ja) o ye- mq govori i Porfi rogeni t. Jedan deo ti hi l i neke drqge grqpe Srba Vi - zanti nci sq presel i l i q Mal q Azi jq, gde je q i menq grada Gordoservon q Vi zanti ji , zabel ewenom 680-681. godi ne, sayqvan najrani ji pomen srpskog pl emenskog i mena.

Предраг Степановић

ПИСМА

ИЗВЕСНОЈ

Пази, снима се

Баш нешто размишљам како се народ око нас нагло профинио на више не краде на јавним местима као раније. Где год да оставиш ауто наћи нећеш га кад се вратиш, а тај ризик је до пре коју годину био раван ходању по жици. Увећавао се заједно са „младошћу“ аутомобила, али богами знам неке који су остали и без трабаната, старих лада и шкода. Ишта одједном би? Где нестадоше сви ти љубитељи лимузина, силеџије из мрачних сокака и грмља, цепароши са стајалишта градског превоза, обијачи продавница и трафика? Да ли је могуће да је други најстарији занат, који је колико до јуче цвetao где год да се окренеш, па и у социјализму за који се мислило да има има решење за свачију муку и порок, шичезао тек тако, сам од себе?

Можда бих и поверовао да је то због колективног благостања које широке народне масе очекују од надолазећег капитализма, да у међувремену нисам начуо нешто о још једном занату, такође старом, али ипак мало млађем од лоповлука: иштијунажи. Некада је љубитеља тог заната, кажу, било у свакој згради, фирми, школи, и то по неколико на једном месту, па се да простиш, није знало ко кога. А када су достигнућа технике и, донекле, нова друштвена клима, те тзв. „радозналице“ грунуле у запећак и приморале их да се мало позабаве оправдавањем својих диплома и научних звања, прешло се на нешто што за своје услуге не тражи ни плату, ни стан, ни докторске титуле: на микрофоне, камерице, слушалице, бубице и сл. И тако ти се ја у свом чуђењу поверим једном познанику па за питам шта он мисли, где нестадоше лопови. Он ми онда рече да треба да пазим како се понашам на улици, а поготово с ким се дружим, јер су они старински иштијуни били „мала деца“ у поређењу са овим новим. Видиш, каже, оне сијалице на улици. Е то су ти, брајко мој, ти нови иштијуни. Не једу, не пију, не заповетају и мало троше. Па добро, питам га ја, како то да светле и снимају у исто време. Е, то ти се само чини, каже овај: погледај увече да ли баш све лампе светле. Нарочито оне округле, белочице. Не будем лењ па прошетам увече и све оне стидљиво, правећи се да зверам у облаке, осмотрим те лампе. Кад стварно: ниједна од оних које ми је човек описао не светли. Дошло ми да одвијем једну, баш да видим како све то изнутра функционише, али се сетих да је то око ипак живо. Махнух му, тек да зна да знам, па брже у трамвај.

Твој Драган

КУЛТУРА МАТИЦЕ

Његошевски дух

Q Narodnom pozori štq q Beogradq 17. marta je Zavod za qčbeni ke i nastavna sredstva sveyano predstav i o svojq najnovi jq kŠi gq – „Besede“ akademi ka Mati je Bexkovi xa. 17. mart, i stori jski je qpamxen po stradaŠq Srba na Kosovq i vel i ki m nemi ri ma koji sq se odi gral i 2004. godi ne. Ni je sl qyajno što je i ovaj kql tqrni dogañaj bi o bel ewen sexaŠem na kosovsko stradal ni štvo o kojem je akademi k Bexkovi x vi še pqta besedi o.

Radoš ā qŠi x, di rektor Zavoda za qčbeni ke i nastavna sredstva, q svom obraxaŠq i zmeñq ostal o gde rekao:

– Svetski pol i ti yki i ratni vrtl og koji sq nas vezal i , nes- rexe koje sq i z toga proi zi lazi l e, tragedi ja jed- nog naroda koja dqgo i i ntenzi vno traje i yl ji se svršetak ne vi di , daval i sq, i dajq povode mnogi m dogañaji ma, a oni sq kada je rey o današ Sem danq, 17. martq, dvogodi šSi ci posl edSeg pog- roma al banski h terori sta nad mal obrojni m i nezašt i xeni m srpski m narodom na Kosovq i q Metohiji , naŠli mesto i q kŠi zi kojq danas predstavNam o.

Govorexi o akademi kq Bexkovi xq kao oratorq, ā qŠi x je i stakao da je on svoji m besedama odq- ševNavao i nadahŠi vao sve koji sq ga sl qŠal i , al i je qmeo i drqge da sasl qŠa i posl qŠa i to qzajamno pošt ovaŠe i zdvoj l o ga je q red naŠ i h najvexi h wi vi h besedni ka.

Мадригалисти славе

Beogradski madri gal i sti , 18. marta q Pavi - Nnonq „Cvi jeta Zzori x“, zapoyel i sq seri jq kon- certata koji ma xe obel ewi ti 55 godi na rada. Poz- nati hor je izveo dqhovnq mqzi kq; Messe Breve ā arl a Gqnoa i Li tqrgi je MokraŠca i grykog

kompoz i tora Papakonstati nqa. Sol i sti sq bi l i gosti iz Beogradske opere: Vi šŠa Pavl ovi x- Drakql i x (sopran), Jel ena Vl ahovi x (mecosop- ran), Wi van Saramandi x (bas) i Brani sl av Kosa- ni x (bari ton). Di ri gent je Al eksandar-SaŠa Spasi x.

Madri gal i ste yekajq tri vel i ka koncerta q Beogradq, al i i q pet i zabrani h gradova q Srbi - ji ; q Aradq (Rqmñi ja), a pozvani sq q jql q i q Langol en q Vel sq, na jedno od najqgl edni ji h hor- ski h takmi yeŠa q svetq. Krgna prosl ave xe bi ti koncert na Kol arcq 5. novembra.

Сага о преиспитивању

Samo što je i zvedena premi jera predstave „Beograd – Berl i n“ Maje Pel evi x na sceni Zvez- dara teatra q Beogradq, q rew i ji Kseni je Krnaj- ski , ml ada spi sateñi ca ponovo je aktqel na. Vex sq poyel e probe Šene najnovi je drame, „Pom- oranči na kora“, na sceni Teatra q podrmq Ate- ñea 212, q rew i ji Gorana Markovi xa. Drama Maje Pel evi x „Beograd – Berl i n“ pre beograd- ske premi jere i zvedena je na sceni Fol ksbi ne teatra q Berl i nq, q rew i ji Predraga Kal abe, a znayajni sq i Šeni komadi „Bqdi tel ejdi na jedan dan“ o wi votq Bi l i Hol i dej, koji se i gra q Bi tef- teatrq, i „Ler“ koji je vex dve sezone na repertoar- q Sqboti ykog narodnog pozori šta.

– „Pomoranči na kora“ je drama, odnosno saga o prei spi ti vaŠq wenskoj i denti teta q drqšt vq koje na razne nayi ne, najvi še kroz medi je, pokq- šava da formi ra ponašaŠe i i zgl ed današ Se wene. Sa jedne strane, drama prati pri yq o me- di jskom pri ti skq, a sa drqge – i nti mnq i spovest wene koja nastoji da se qkl opi q ql ogq koja se od Še oyeqkaje i q yemq ne qspeva. „Pomoranči na ko- ra“, svakako, ni je femi ni sti yka drama. Ona go- vori o wenskoj emanci paci ji al i , qjedno, pokq- šava da qkawe i na negati vne aspekte kod wena koje se dobrovoñno qkl apajq q šabl one koje i m drqštvo namexe. Kada kawem danas mi sl i m na Beograd. Meñqti m, to je i qni verzal na pri ya bi - l o koje zemñe q tranzi ci ji , rekl a je spi sateñi ca.

...И

ТАЧКА

Заштита потрошача

Kada se q gradq B. bl i we i zbori za grad- skq skqpšt i nq, nagl o se povexa i interesova- Še zvani yni ka i i zborni h kandi data za po- jedi ne segmente drqšt vnenog wi vota koji sq i h do tada ostavñal i ravnodqšni m, odjed- nom otkri jq brojne soci jal ne, ekonomske as- pekte wi vota si romašni ji h sl ojeva, shvate da sq porezi prevel i ki , a pri maŠa premal a, i nfracrqtqra zastarel a, a vel i ke kompa- ni je i sqvi še pohlepne, postajq nadahnqti brani oci narodni h prava, zašt i tni ci pot- rošaya, i ta eqfori ja i h drwi sve do okon- yaŠa i zbora, kada se nagl o otrezne, shvate da sq i oni potrošayi neyijih para, i da treba da zašt i te i sopstvene potrošayke navi ke, pa se ravnajq prema i interes i ma oni h koji i h i majq na pl atnom spri sq, i od koji h bi ostal e potrošaye trebal o da zaš- ti te.

Предизборни маркетинг

Pol i ti yari vol e da se na predi zborni m pl akati ma sl i kajq q drqšt vq mal e dece, kao da sq kandi dati za di rektora nekog vrti xa i l i predsedni ka qdrqweŠa pedofi la, a ne za ozbi ñnq drwavnq fqñkci jq, a kada i h ko- ji m sl qyajem nai vni bi rayi i zaberq, yesto se i ponašajq q skl adq sa oni m što predi z- borni pl akati nagoveš tavajq, pa zagl ave q zatvorq zbog neke poverzne afere i l i zbog toga što grañane B. sa bi rayki m pravom treti rajq kao sasvi m mal q decq.

Милан Степанов

ИЗ НАШЕ

ИСТОРИЈЕ (5)

Досељавање на Балканско полуострво

Словени су се у мањим групама већ крајем шестог века настањивали на Балкану, а кад је 602. године због рата са Персијом византијска војска повучена са северних граница, они су преплавили балканске просторе и продирали све више према југу. Византијски цар Константин VII Порфирогенит (913-959) у спису *О народима (О управљању царством)* каже да су се Срби и Хрвати око 630–640. настанили на својим данашњим територијама, но савремени историчари тврде да се њихово настањивање на Балкану завршило најкасније до 620. године, само што је комешање, територијално премештање словенских племена потрајало још коју деценију.

По предању које се очувало до његовог времена, до средине десетог века, Константин Порфирогенит каже да Срби који су се доселили на Балканско полуострво воде порекло од Белих Срба који су живели далеко на северу, у Белој Србији. За време византијског цара Ираклија (610–641) два брата су наследила владара Белих Срба. Један од њих је повео „половину народа” и дошао у земљу византијског цара. Цар Ираклије је примио Србе и дозволио им је да се населе у Солунској области, у крају који је назван Србица (Сервија). Они су, међутим, после неког времена зажелели да се врате у стару постојбину и већ су прешли Дунав кад су се још једном предомислили и поново затражили од цара земљу где би се населили. Ираклије им је тада препустио крајеве између Саве и динарског масива. Западно од њих су се населили Хрвати који су дошли из Беле Хрватске за време цара Ираклија.

Прича је лепа и у њој се крију многе историјске истине, али је у целини не треба узети здраво за готово, као што је историчари и не узимају. Тачно је означена територија на којој се настанило оно племе које је сачињавало језгро потоњег српског народа, што уосталом и није било тешко, јер сам Порфирогенит каже да Срби „још и данас”, то јест, у његово време, тамо живе.

Било је то, као што рекосмо, средином десетог века. Али у време досељавања на Балкан Византинци још нису разликовали Србе, Хрвате и друга племена или племенске савезе, него су све досељенике називали Скалвинима, а територије које су населили „Склавинијама”. О тим „Склавинијама” се данас мало зна. Донекле су познате оне које су биле у близини византијских градова. Забележено је да су њихове вође умеле и да се удруже када су то неке акције захтевале. Били су у стању и да нападну византијске градове, али и да воде преговоре са византијским властима.

ПИСМА

ИЗВЕСНОЈ

Одлазак

Од једног умног човека недавно чух како сваки одлазак има свој разлог: „Када неко оде, то је зато што неко други треба да дође”. Каже још и да васиона говори једним универзалним језиком званом – знакови, које је лако разумети под условом да отвореног ума посматрамо све што се догађа око нас. „Довољно је обратити пажњу. Поуке увек долазе када је човек спреман и, ако помно прати знакове, увек ће сазнати све што је неопходно за следећи корак”.

Месеци иза нас су, чини ми се, били време одлазака. Претходило му је доба знакова, које је и даље ту. Одувек је и било овде, где другде? Одлазе они које смо волели и они које нисмо, они који су нас волели и они који нису, које смо познавали и које нисмо, они за које смо само мислили да их познајемо и они који су живели у убеђењу да нас познају. Одлазе и они који никада нису искрено желели да их упознамо нити да искрено упознају нас.

Један одлазак о којем је ових дана говорио читав свет, а тицао се и нас (кога мање, кога више), био је неочекиван само за оне који нису умели да препознају универзални језик знакова, или нису желели. Толико знакова уочи нечијег одласка нисам одавно видео. А нисали су се дуго, упорно и нисало скривено. Додуше, то „уочи” се у овом случају не мери ни минутима, ни сатима, ни данима. Уопште се не мери јединицама времена. Требало би га мерити јединицама патње, али њих нема.

Као почетак тог „уочи” би се могла узети прва суза која је пала за спаљеним домом и за онима који су остали у њему. Можда је први глас о одласку овог човека, казан универзалним језиком знакова, био нечији на брзину спакован кофер и бекство „у нигде”. Или је то било лице девојке која је, напуштајући унесрећену домовину, на примедбу неупућених да је део света у који заувек одлази „тако далеко”, упитала: „Од чега далеко?”

Онај, који језик знакова није умео да препозна до свог судњег дана, сада је отишао заувек. Научио га је сигурно, када је већ било прекасно. Када душа крене у сеобу, кажу, све се схвати у тренутку, али тада бадава. Из једног несавршеног, овоземаљског суда, преселио се у други, божански, у којем суђења трају много краће. Не знам колико, јер се ни она не мере нама знаним мерама. Можда трен, можда два... Или само трептај. Док ти ово пишем, тај суд је већ рекао своје. Прати знакове, и све ћеш знати.

Твој Драган

КУЛТУРА МАТИЦЕ

Скупштина српског ПЕН-а

У Задужбини Иве Андрића у Београду, 11. марта је одржана годишња скупштина српског ПЕН центра и свечано прослављено осамдесет година постојања тог удружења. У оквиру радног дела скупштине изабран је нови Управни одбор ове организације која окупаља еминентне интелектуалце, писце, преводиоце, издаваче и публицисте. Управни одбор српског ПЕН-а је одржао и своју прву седницу на којој је Вида Огњеновић поново изабрана за председника, а двојица потпредседника су постали Михајло Пантић и Владислав Бајац, генерални секретар је остала Неда Николић-Бобић. Остали чланови новог Управног одбора су Ласло Блашковић, Гојко Божовић, Арпад Вицко, Александар Гаталица, Слободан Зубановић, Владимир Копицл, Велимир Костов, Васа Павковић и Горан Петровић. Академик Предраг Палавестра, дугогодишњи члан ове организације и председник Српског ПЕН-а од 1985. до 1989. године, постао је почасни потпредседник ове организације. „У протекле две године главне активности ПЕН-а биле су усмерене на међународну сарадњу и издавачку делатност. Увек смо настојали да култура добије заслужено место и мешали се у ствари вредне мешања и противљења”, рекла је Вида Огњеновић.

Председница ПЕН центра најавила је будуће акције и посебно истакла као важну регионалну конференцију коју организује српски ПЕН од 5. до 8. октобра на тему „Изазов Медитерана у култури данас”. Прочитана је и листа протеста коју је ПЕН упутио медијима поводом разних догађања у сфери културе. Након тога је песник Милован Витезовић предложио да се српски ПЕН на сличан начин огласи поводом буре која је недав-

но подигнута у хрватској јавности због објављивања панораме српског песништва двадесетог века, „Неболоство”, Бојане Стојановић Пантовић и да се упути позив хрватском ПЕН-у да учини исто.

О панорами српске поезије

Загребачки „Вечерњи лист” је поводом објављивања панораме српског песништва „Неболоство” коју је недавно објавило Хрватско друштво писаца а приредила Бојана Стојановић-Пантовић, професор на Универзитету у Новом Саду, створио праву малу аферу са политичком позадином, у којем прозива Министарство културе због новчане помоћи тој антологији. Од седамдесетак песника у антологији, спорна су тројица који су у Хрватској познати по својим великосрпским испадима: Матија Бећковић, Рајко Петров Ного и Гојко Ћого.

У име Управног одбора Хрватског друштва писаца, огласио се Велимир Висковић, који је у подужем саопштењу „оштро реаговао на уређивачку политику Вечерњег листа”, и иронично питао уредништво тог загребачког листа да ли мисли да је требало радити панораму „политички коректног песништва?”.

У загребачком „Јутарњем листу” 9. марта коментаром се огласио Јурица Павичић који сматра да би објављивање антологе без тих песника, било „напросто непрофесионална работа којом се обмањују корисници књиге”. „Уосталом, како бисмо отишли кад бисмо такву методологију примењивали на светску књижевност”, пита Павичић: „Да ли бисмо тада из антологије светског песништва брисали Паунда, Т. С. Елиота, Селина или Хамсуна, који је био поборник Видкуна Квислинга?” Павичић, на самом крају свог коментара оцењује да је, у ствари, права мета Чедомир Вишњић, човек који је већ дуго трн у оку књижевној десници која тешко прихвата да је човек који води хрватску књигу Србин.

...И

ТАЧКА

Мало дете

Живело некада давно у граду Б. једно сасвим мало дете, али су године прошле и мало дете више није мало, није ни дете, а све му се више чини да није ни из овог града, ни са ове планете.

Коњ

Мало дете је одувек желело да има коња, али га у Б. није могло имати, па је зато стално цртало коње, а на коњима коњанике који су личили на мало дете, само што су витлали бритким сабљама, кубурама и буздованима, имали дуге црне бркове, и, уопште, све оно што је мало дете желело да има, а није имало јер је рођено у погрешном веку и у сасвим погрешном граду.

Обавезна лектира

Мало дете је читало обавезну лектуру као што је сви ђаци читају, преко воље, на брзину, усредсређујући се на почетак и крај, не би ли с по муке поправило оцену, или се бар извукло с тројком, па је тако пропустило да упозна многе занимљиве књиге, које би можда ишчитавало с истинским одушевљењем да му их одрасли нису наметнули као мрску обавезу.

Милан Степанов

МАТИЦА НА ДЛАНУ

Умро је слободан

Већ на почетку недеље је било јасно да ћемо за овај број наших новина писати о смрти једног од хашких притвореника. У Схевенингену се, наиме, обесио Милан Бабић, бивши председник и премијер самопрокламоване Републике Српске Крајине, кога је хашки трибунал 2004. године, пошто се покајао и признао кривицу, осудио на 13 година затвора.

Бабићево самоубиство изазвало је велику забринутост у Трибуналу, јер је било реч о једном од кључних сведока у процесу против Слободана Милошевића. А онда им је, изненада, лакнуло – крајем недеље је стигла вест о смрти самог Слободана Милошевића. Бабић је, тако, и у смрти, као и у животу, остао у сенци свог Великог београдског брата.

Што се Милошевића тиче, он је још једном показао како се изгубљеним биткама односе победе – умро је неосрамоћен, бранећи до последњег тренутка своје принципе, неокривљен за „геноцид и злочине против човечности“.

Медијске спекулације, пре свих Би-Би-Сија, да је Милошевић практично извршио самоубиство, одлучно је одбио Стивен Кеј, кога је Трибунал одредио за адвоката бившег председника СРЈ. Кеј је у изјави за Би-Би-Си рекао да је, пре неколико седмица са Милошевићем разговарао о самоубиству, и да му је он рекао да му „ниједном у току суђења није пало на памет да повреди себе“. Тужиоци Карла Дел Понте и Џефри Најс су, међутим, сумњали да је заиста болестан колико прича,

не осврћући се на правило англосаксонске судске праксе по којој је суд дужан да осигура да брањеник буде довољно здрав да може да му се суди.

Процес против Милошевића ушао је недавно у пету годину, а у међувремену је умро и један од судија, председавајући Ричард Меј. Упркос Милошевићевим здравственим проблемима, који су доводили до честих прекида суђења, Тужилаштво је две године на клупу изводило једног по једног чак 300 сведока, иако већина од њих никада до тада није ни видела Милошевића. Такво трошење времена сада покојни Меј коментаришао је речју да је за доказивање овакве оптужнице довољан и један сведок, ако је добар.

Међутим, они који су посећивали Милошевића тврде да он није одбијао лечење, и да је, супротно тврдњама званичника Хашког трибунала, заиста изгледао лоше.

Слободан Милошевић рођен је 20. августа у Пожаревцу, од оца Светозара, професора веронауке и мајке Станиславе, учитељице. Завршио је Правни факултет у Београду 1964. године, где је започео каријеру привредника и банкара. Био је заменик генералног директора „Техногаса“, док је директор био Иван Стамболић, кога је, после његовог одласка, заменио на функцији. Потом је 1973. године изабран за председника Удружене београдске банке и ту остао до 1982. када је изабран за члана Председништва ЦК СК Србије. Његов успон (или пад) почиње 1987. године у Косову Пољу, када пред Србима окупљеним на протесту изговара чувену реченицу: „Нико не сме да бије народ!“ Затим 9. марта 1991. год. на демонстранте у Београду изводи тенкове. Остало је историја.

ТЕКУЋА

ТРАКА

Нова резолуција о Косову?

На састанку Мартија Ахтисарија са високим званичницима САД у Вашингтону, изнета је идеја да се после прве фазе преговора о Косову (која би требало да се оконча у року од шест месеци) усвоји нова резолуција Савета безбедности, која би заменила резолуцију 1244. Идеја је да саставни део те резолуције буду решења за положај Срба до којих ће се доћи у разговорима о децентрализацији, односно гаранције за Србе кад је реч о школству, полицији итд. Савет безбедности би навео стандарде које влада у Приштини мора да испуни, омогућио приступ кредитима Светске банке и ММФ-а, али би избегао помињање независности.

Црногорска веза

Виши државни тужилац из Аугзбурга Ханс-Јирген Колб, после деветогодишње истраге, подигао је против шест лица оптужницу због умешаности у шверц цигарета преко Црне Горе. Немачки тужилац каже да се међу оптуженима налази и једна особа из Србије и навео да се све дешавало уз знање и одобрење власти у Црној Гори и Србији. Према писању немачке штампе, која овај случај назива „монтенегро конекшн“, реч је о највећој превари у Европској унији, која је због ових криминалних радњи оштећена за најмање 10,2 милијарде евра.

Пахомије није крив

Судско веће Општинског суда у Нишу ослободило је кривице Томислава Гачића, световно име владике врањског Пахомија, којег је оптужница теретила за кривично дело злоупотребе службеног положаја, сексуално злостављање дедача и приморавање на противприродни блуд полазника школе за свештенике при Врањској епархији, у којој је он био врховни старешина. Оштећени дедачи су изјавили да им је живот постао бесмислен и да ће се жалити на одлуку суда.

Сећање на устанак у Тибету

У главном граду Индије прошле недеље су одржане демонстрације у знак обележавања 47 година од устанка на Тибету. Тибетанци који живе у Индији окупили су се у Њу Делхију са тибетанским заставама и антикинеским паролама. Неки су осликали и лица у бојама заставе. Тибетански духовни лидер далај лама изјавио је поводом овог догађаја: „Имам само једну жељу, а то је самосталност и истинска аутономија за све Тибетанце“.

Блер лабира за Турску

Премијер Велике Британије Тони Блер затражио је прошле недеље у Братислави да Европска унија пријемом Турске покаже да је отворена према муслиманима. „ЕУ мора да стави до знања да је друштво отворено према муслиманским земљама. Одбијање да се у Унију интегрише Турска могло би да буде погрешно протумачено у другим деловима света“, казао је Блер у дискусији са студентима Универзитета Коменски у Братислави.

Извињење Пољске цркве

Утицајна Пољска католичка црква званично се извинила Пољацима због свештеника који су сарађивали са тоталитарном комунистичком државном безбедношћу. „У систему који је ломио савест издала су и неки људи цркве. Жалимо због тога и посебно се извињавамо свима којима је због тога у прошлости нанета неправда“, саопштио је Епископат Пољске католичке цркве. Црквени великодостојници су истовремено апеловали поводом појаве све већег броја имена агената у мантијама у пољским медијима да се и при лустрацији јавност руководи једним од темеља хришћанске вере, а то је милосрђе и према онима који су чинили зло, када се покају.

ОКО

ПЛАНЕТЕ

Састанци и преговори поводом нуклеарног програма Ирана

Апел за конструктивнији приступ Техерана

Савет безбедности УН прошле недеље је разматрао извештај у којем се наводи вишеструки неуспех Ирана да се суочи са захтевима Међународне агенције за атомску енергију (ИАЕА). У извештају је апеловано на Иран да се придржава обавеза и наговештена могућа казна уколико отпор буде настављен. У напомени шта би се могло догодити уколико се не постигне споразум, у нацрту се каже да „наставак активности на обогаћивању урана указује на важност и хитност даље акције Савета безбедности“.

Агенција за атомску енергију УН прошле среде је предала Савету безбедности досије Ирана. Пет чланица Савета са правом вета – Велика Британија, Кина, Француска, Русија и САД разговарале су очи састанка Савета безбедности који ће се одржати ове недеље. „Мислим да сви осећамо да је питање веома хитно и сасвим сигурно је било разговора о томе, и наставићемо одлучно и поступно“, изјавио је тим

Иран са сарадњу са ИАЕА

Иран је прошле недеље изразио спремност да разговара о свом контроверзном нуклеарном програму, али је истакао да се неће одрећи обогаћивања уранијума. „Исламска Република Иран је спремна да сарађује са ИАЕА (Међународном агенцијом за атомску енергију) како би остварила своја права, али неће пристати на политизацију случаја“, изјавио је Абдул Реза Рахмани-Фазли, један од званичника Врховног савета националне безбедности.

поводом амерички амбасадор у УН Џон Болтон. „Колико већ дуго се бавимо овим питањем у Савету, мислим, да је ипак део решења у рукама Ирана“.

Нацрт су сачиниле Велика Британија и Француска и он обједињује циљеве америчке политике. У нацрту се каже да је намера Савета да да подршку властима агенције за атомску енергију и њиховој резолуцији која позива Иранце да суспендују све активности на обогаћивању урана.

Извештај је фокусиран на неуспесима Ирана да испуни споразум са нуклеарном агенцијом и изражене су „озбиљне забринутости“ око улоге иранске војске у нуклеарном програму и око доказа да је стварни циљ програма прављење нуклеарне бомбе. У тексту се такође, тражи да Иран ратификује и стави на снагу и „додатни протокол“ према којем би инспекторима УН било дозвољено да имају приступа нуклеарним постројењима. Такође су затражене „додатне транспарентне мере“, укључујући и приступ појединцима и документима, као и истраге лабораторија.

У међувремену, министри иностраних послова Европске уније одржали су дводневно неформално заседање у циљу доношења решења поводом иранског нуклеарног проблема и перспективама увођења санкција УН против Техерана. „Сачекајмо да видимо шта ће учинити Савет безбедности“, изјавио је министар за спољну политику и безбедност ЕУ Хавијер Солана у интервјуу за аустријски дневник Стандард. „Ми смо тек на почетку. Не искључујемо санкције, али зависи и од типа санкција. Сигурно је да не желимо да нам мета буде народ Ирана. Још има времена за дипломатију“, изјавио је Солана.

Француски министар иностраних послова Филип Дуст-Блази који је присуствовао састанку у Салцбургу апеловао је на Иран да се брзо врати разуму. „Преговори су још могућност. Иран мора разумети да нема избора. Имају право на цивилну нуклеарну енергију, а не на нешто друго“, додао је француски министар.

ЕКО

НОМИЈА

Министарство привреде Србије представило резултате двогодишњег рада

Србији потребно две милијарде долара годишње

„Да би ухватила копчу са развијеним светом Србији је неопходно две милијарде долара инвестиција годишње. То је минимум који гарантује да ћемо моћи да ухватимо прикључак за европски воз. Мислим да би тај циљ могао бити достигнут до краја ове године јер очекујемо значајан привредни раст и инвестициони замањ”, рекао је на прошлонедељној конференцији за новинаре српски министар привреде Предраг Бубало, представљајући двогодишње резултате свог Министарства.

Према речима Бубала, инсистирање на даљем реструктурирању јавних предузећа, смањивању јавне потрошње и доношењу системских закона, допринеће стварању још бољег привредног амбијента за улагање у нашој матичној земљи. Као најзначајније резултате Министарства привреде, Бубало је издвојио

Мобтелу је био потребан стратешки саветник

На питање новинара зашто, као у случају Телекома, и за Мобтел није изабран приватизациони саветник, Бубало је објаснио да је Мобтелу најпре потребан стратешки саветник који ће направити стратегију приватизације те компаније, а тек након тога биће изабран приватизациони саветник. „Како ће у најскорије време тендер бити окончан, стратешком саветнику ће бити понуђено да обави и посао везан за припрему приватизације Мобтела”, нагласио је Бубало.

регулисање дуговања Заставе према Фијату кроз отпис 72 одсто дуга, као и приватизацију већег броја зависних предузећа из Групе Застава. Измирене су и обавезе према Руској Федерацији, затим дугови Сартида према италијанском конзорцијуму Дуферку, као и дуговања РТБ Бор према компанији Дајмлер-Крајслер.

Министар привреде изразио је задовољство и резултатима оствареним у приватизацији. Он је истакао да је од почетка 2004. до 1. марта 2006. продато укупно 817 предузећа (са 123.032 запослених) и објављено 36 тендера. И Акцијски фонд је у 2005. години био веома активан, па је тако кроз продају пакета из свог партфеља остварио буџетски приход од око 127 милиона евра.

Тумачећи статистичке показатеље, министар Бубало је рекао да охрабрују подаци према којима су зараде у привреди порасле за 23,9 одсто, а у ванпривредном сектору за 18,9 одсто. Продуктивност је расла брже од зарада, каже он, па је управо то утицало на подизање конкурентности српских производа на страном тржишту. „То значи да се Србији отварају и извозне перспективе. У прилог томе говори и податак да су САД дале Србији статус повлашћеног трговинског партнера, а није безначајан извоз реализован у другим земљама. Проблем је што у извозној структури доминирају примарни производи и полуфабрикати, што значи да тек предстоји рад на промени индустријске структуре у којој значајно место почињу да заузимају терцијалне делатности”, нагласио је Бубало и као производе који имају „извозну шансу” навео израду делова за аутомобилску индустрију и готове пољопривредне производе.

Према његовим речима, решење питања поделе бесплатних акција грађанима, доношење стратегије приватизације јавних комуналних предузећа, рад на приватизацији грађевинског земљишта, само су неки од наредних задатака Министарства привреде.

КРИВО

ОГЛЕДАЛО

У Схевенингену је убијен Слободан Милошевић, председник СПС-а, Савезне Републике Југославије и Србије. Тиме је завршен процес вишегодишњег систематског убијања Слободана Милошевића који је почео првог дана суђења у Хаашком трибуналу, а последњи чин тог процеса било је одбијање захтева да се лечи у Москви, што је директно потписивање смртне пресуде.

Ивица Дачић,

председник Главног одбора Социјалистичке партије Србије

Осећам да имам огроман притисак у ушима и глави, да ми је глава тешка бар пола тоне, да ми смета сваки јачи покрет и звук, да имам главобољу која није јака, али је притисак у очима и ушима неиздржљив.

Слободан Милошевић,
хашки оптуженик

Познајем Европљане. Живим са њима 42 године. Знају да су то цинци који воле да се иживљавају на слабима. Наша слабост је у томе што нам је држава постала недоречена и што смо ми, по својој структури, расцепкани. А Југославију, као четврту армију Европе, нису смели да тину. Држава није само нација, држава је и географија, а ми смо све мањи. (...) Европа је према нама сурова и сива, а ми јој се непрестано удварамо, молимо да нас прими, пузимо... А то је ван памети. Кад уђемо у Европу они ће нам увалити све што не ваља. Прво ће нам продати лекове којима је истакао рок и све остало што су одбацили, а овде ће нам узети оно што немају, а немају здраву храну, питку воду, расну стоку... Ми бисмо то све требало да чувамо. А кад нас они замоле да уђемо у Европу о томе би, и тада, требало добро да размислимо.

Љуба Поповић,
сликар

СРПСКА

ПОШТА

Смрт у посластичарници

Вест о смрти Слободана Милошевића затекла ме у посластичарници „Шехерезада” у Змај Јовиној улици посред Новог Сада. Седео сам са старијом кћерком и јео кестен-пире са шлагом, а она је јела чоколадну тарту са бананом. Обоје смо пили лимунуладу. Жена ми је са млађом ћерком отишла на Рибуљу пијацу, а мене нешто ноге заболеле, па ми корака не могадох даље од „Шехерезаде”. И таман што смо загумлали оне залагаје кад на радију јавише да је у Хагу умро Слободан Милошевић. Кестен-пире је био сув, а шлаг танак. Ћеркина је торта изгледала боље, али сам имао утисак да сви гледају пут мене, па нисам смιο да кренем кашиком на њу. Вест нико није приметио. Она се одужила и продужила преко целе посластичарнице, али узалуд. Младић и девојка поред нас јели су кремшиту са шампитом, а деца и бака иза њих ерчку и баклаву. Хтео бих сада да искористим прилику и кажем да је ситуација у нашем посластичарству катастрофална! Откако су почетком 90-тих година у Србији нестале шиптарске посластичарнице, ја се нисам најео добрих колача! Кремшите и шамшите данас? Ма, ајте, молим вас... Шта им фали? Исто што и баклавама, сладоледу и лимунуладама – есенцијално. Фали им шиптарски осећај за слатко. Па кад га набодеш, (мисли се на кољач), а вилица (тако Хрвати кажу за виљушку) сама урони кроз сочност као ескимски харпун кроз ледену корицу бакљава – право у леђа сабљарке! Гашење шиптарских

посластичарница, дакако, највише везе има са Покојником. Било је и оних Шиптара који су поставили са радом правдајући се да уопште нису Шиптари него Горанци, али ни њихови колачи од тад нису били као пре. Можда људи стварно нису били Шиптари, него ти Горанци, што су муслимани а славе Ђурђевдан. Зато јер су у ствари хришћани али то не смеју да кажу. А и колачи су има такви, смуту па прости. За разлику од шиптарских колача који су били светски. Светски, а наши, као Косово. Вест је дуго трајала јер су после вести о смрти Слободана Милошевића следиле вести о реакцијама пријатеља и непријатеља, тако да је смрт у посластичарници потрајала. Без једног јединог коментара. Е, јесу ови Срби из Војводине покварен народ! А године 1988. сећам се као да је јуче било, кад су Срби са Косова палили свеће за здравље Председника и певали тихо: „Цар Лазаре, ниси им’о среће, да се Слоба покрај тебе креће”.

Кад ево ти моје жене, натоварила празилука и кромпира на дијете, једва се види у колици. У кољци. Те ја трк, брже-боље са овом старијом, бјез’ из „Шехерезаде”, јер смо жени рекли да ћемо је чекат „ту, испред” пошто са индигнацијом одбацујем све нешиптарске кољаче. Шта ти је, вели ми она, што си се тако смрк’о, као да си се најео поквареног кестен-пиреа са шлагом? Пусти ме, рекох, жено живота ти, нисам нешто добро. Па шта ти је, вели она, да се није нешто десило. Десило се, рекох – умро Слоба. Е, није ни даобог, вели она. Е, јес, богу ми, рекох. То ти је, јадна, мој Црногорац из Лијева Ријеке, 800 метара надморске! А, да, знам, вели она, то је испод Колашина. Е, јес, вељу, вала. Како се сад осећаш? Боље, фала.

АБВ

УГАО ЗА

СМЕХ

Владимир Јефтић

Непослушни бумеранг

Имамо 15 мин.: 5 за упознавање, 7 за љубав, и 3 за растанак.

Пробуди се, време је да попијеш пилулу за спавање.

Живот је скупљи, али је возња око Сунца цабе.

Живот је мимоилагање људских жеља.

Кад прође дан, то је дан живота мање а не дан живота више.

Неки мисле да живе, други живе не мислећи.

Све је пролазно и то доживотно.

Најлепши дан мог живота била је једна ноћ.

Сви би у рај али да пре тога не умру.

Све што преспавамо неће нам се догодити.

Једина паметна ствар коју будала има у глави је умњак.

Боље испасти глуп него из авиона.

Рад је створио човека, а народ му омогућио да боље живи.

Боље је бити леп него добар, а боље добар него ружан.

Српска гимназија у Будимпешти

Гостовање наших кошаркаша у Суботици

Мушка и женска кошаркашка екипа Српске гимназије из Будимпеште гостовале су уторак, 7. марта ове године, у Суботици на Регионалном првенству Србије у групи са Суботицом и Бачком Тополом. Ово је друга година како је пештанска Српска гимназија позвана на ово првенство. Прошлогодишњи утисци су били фантастични. Остало је у сећању лепо дружење, провод, а првенствено квалитетна кошарка коју смо могли да гледамо, осетимо и током наше утакмице.

Из Будимпеште се кренуло 6. марта у понедељак возом и колима после петог часа. У Суботицу смо стигли око пола пет, тако да смо имали времена за одмор од пута и евентуални провод на вече. С обзиром на то да је доста чланова из мушког и женског тима пореклом из Суботице, угостили су нас у својим домовима. Остатак екипе је одсео у хотелу ПБГ. Када смо се распаковали и одморили, кренули смо у малу шетњу Суботицом. Вратили смо се релативно рано да бисмо се могли одморити за сутрашњу утакмицу која се играла пре подне у девет часова.

Женска екипа, на челу са професорком Јованком Ластаћ, допутовала је у саставу: Моња Милић, Дуња Лукач, Неда Перишић, Тајана Милосављевић, Ивана Чупић, Наталија Петровић, Бојана Поткоњак, Петра Прћић, Јелена Павловић, Ивана Вујатов, Тамара Маричић и Ана Митровић.

Тренер мушке екипе, професор Дејан Чичић повео је следеће играче: Атила Ковач, Јован Мандић, Мак Васић, Радош Пупавац, Армин Деметер, Марко Арсенијевић, Милош Дукић, Урош Стевановић, Страхиња Јовановић, Стефан Пољак, Душан Вујчин и Вељко Бурић. Са нама је допутовао и пазитељ Владан Јовановић.

Када смо се пробудили кренули смо ка нашем одређеном месту у гимназији „Светозар Марковић“, где је одржана прва фаза турнира. Лепо смо дочекани и отпратени до свлачионице, где нам је донет и доруџак.

Прву утакмицу је играла мушка екипа против Политехничке школе из Суботице. Око терена је било много ученика и родитеља који су навијали за своје фаворите. Након краткотрајног загревања уследио

је тактички договор са професором Чичићем. Тренер је на паркет извео петорку у саставу: Атила Ковач, Мак Васић, Јован Мандић, Армин Деметер и Радош Пупавац. Утакмица је од прве секунде била чврста и играло се брзим темпом. На почетку је била резултатска клацкалица, али промашајима зичера, противнику се остварила шанса да лаким поенима из контре повећа предност, што је и остварио. На полувреме смо отишли са минусом од чак 16 поена. У другом полувремени потпуно друга слика. Успели смо да смањимо минус на 2 поена, али је противник уз сигурно извођење слободних бацања ипак дошао до предности од 5 поена. Тако је утакмица и завршена. Остаће жал за пропуштеним јер смо могли и да победимо.

Најбољи појединац у нашим редовима био је Атила Ковач. Касније смо дознали да је наш противник изгубио тек у финалу!

На другој страни, девојке су заиста изненадиле! У првом колу успеле су да савладају екипу из Бачке Тополе са чак 12 поена разлике. Девојке Српске гимназије су технички и тактички играле веома

квалитетно, а велики удео у томе имала је и професорка Јованка Ластаћ. Вероватно се марљивом раду може приписати и недавно освојена златна медаља на кварталском такмичењу у Будимпешти!

Прва петорка на овој утакмици била је: Моња Милић, Неда Перишић, Дуња Лукач, Ивана Чупић и Тајана Милосављевић. Нажалост, друга утакмица је изгубљена са само девет поена разлике и тако су наше девојке елиминисане од стране Суботичке гимназије. Иако су се добро држале у прве две четвртине, умор и исцрпљеност од пута учинили су своје. Опала је концентрација у игри у одлучујућем моменту и Суботичанке су успеле да у своју корист приведу утакмицу крају.

Кошаркашице Српске гимназије освојиле су бронзану медаљу, а кошаркаши су завршили на 4. месту.

Упркос поразима још једно гостовање у Суботици остаће нам у лепом сећању. Вратили смо се у Будимпешту, а поред школских обавеза, очекивало нас је и првенство Мађарске 11. и 12. марта у Пакшу.

Државно аматерско такмичење у плесу

Дана 4. фебруара 2006. године у Пештержебету, у Културном центру „Чили“, одржано је Државно аматерско такмичење у плесу. Учествовало је преко 800 такмичара који су били подељени у четири групе: 1. за веселу дечицу испод 10 година, 2. за јуниоре између 11-14 година, 3. за јуниоре од 15 до 18 година, то јест, за средњошколце, 4. за одрасле, сениоре, од 19 до 25 година.

Најбројнија група је била прва група, док је у сениорској групи било само 3 учесника. Такмичари су могли да се одреде за две категорије. Цез, модерни шоу плесови, који су морали да садрже балетске покрете, самостално осмишљени уметнички део, шоу формације, а такође и степ-денс и ритмичку гимнастику. Учесници су могли још да се одреде за продукцију која је била осмишљена на тему неког мјузикла, хип-хоп игре као што су аеробик покрети, стрит-денс и диско.

Из Српске основне школе и гимназије у Будимпешти пријавиле су се две ученице које су освојиле врло добре резултате. У хип-хоп категорији Бојана Сабо, ученица 6. разреда освојила је 3. место, док је Марта Гајин, ђак 9. разреда Српске гимназије, такође у хип-хоп категорији, завршила на 2. месту.

Ова манифестација је трајала од 10 сати пре подне, па све до 22 сата увече. Препуна сала и громогласни аплаузи били су уверљиви доказ да су се сви такмичари изузетно добро забавили.

Учеснице, Бојану у Марту, припремила је и са њима маштовите кореографије увежбава професорка

Моника Ференц, која је пре неколико година и сама учествовала на сличним такмичењима.

Бојана Сабо, Моника Ференц и Марта Гајин

Утисци наших ђака

Маскенбал

Једва сам дочекала дан Маскенбала. После четвртог часа пошли смо на пробу. Аула је била много лепо украшена. Коначно је почео дуго очекивани Маскенбал. Сви су поседали по разредима. Прво су почели забавиштарци, а за њима 1. разред. Затим је следио 2. разред, и најзад, ми трећаци. Имали смо једну групну кореографију. Представили смо се као ликови из ранијих цртаних филмова. Ката је била Олива, а Адам беше Попај. Они су заиста били леп пар.

Ивана се представила као мала слатка птичица Твити, а Марија је била мачка Силвестер. Тила и Александра су биле Том и Џери. Мики је био Пера Детлић, а Дејан – Душко Дугоушко.

Најзад, Биљана је била Мики Маус, а ја сам била Мини Маус.

Тиме се и зваршио наш плес. Затим су наступила друга одељења. Када су и они завршили свој део, једва смо дочекали да нам жири саопшти освојена места. Ми смо освојили друго место! Сви смо били срећни. Ја сам била задовољна са освојеним 2. местом.

Мислим да ћемо и на следећем Маскенбалу учествовати и да ћемо освојити лепо место као што смо и на овом. Можда ћемо чак успети да освојимо и прво место! Ко зна?

Софија Шибалин, 3. разред

Летњи кошаркашки камп на Копаонику

Од ове године сва заинтересована деца из Мађарске могу организовано да учествују на међународном Летњем кошаркашком кампу на Копаонику. Камп има лиценцу ФИБЕ и пружа врхунске услове за рад младим кошаркашима (од почетника до професионалаца). Учешће на кампу је могуће у следећим терминима:

1. Међународни баскет фестивал: 23-30. јуни 2006.

Креће се 23. јуна, у петак, рано ујутру из Будимпеште, а стиже се истог дана, касно поподне. Повратак: 30. јуна, у петак – око 13.00 се креће с Копаоника.

- 32 тима, осам утакмица
- Право учешћа имају дечаци и девојчице рођени 1992. године и млађи.

- Цена: 18.900 динара

2. Остале смене (општи камп)

II 30. 06 – 10. 07.

III 10. 07 – 20. 07.

IV 20. 07 – 30. 07.

V 30. 07 – 09. 08.

VI 09. 08 – 19. 08.

- Цена: 22.500 динара

3. Сем наведених, организују се и специјалистички кампови за бекове, шутере и високе играче, почев од 15 година старости.

У горе наведене цене су укључени трошкови смештаја, исхране, терена, тренера, тренинга и утакмица. Путни трошак није урачунат у цену. На наведене цене се одобрава попуст од 10% уколико се читава сума уплати до 1. маја 2006. године. Цене коју плаћају родитељи, вероватно ће бити много ниже од наведених, пошто ће део трошкова финансирати наше самоуправе.

Детаљне информације: Милан Степанов (06-30-392-6440) или веб сајт www.yubac.co.yu

Сентандреја у Будимпешти на Пролећном фестивалу

Лађа креће 26. марта у 13 сати из Сентандреје.

Разни програми успут на лађи: народна радиност, примењена уметност, концерти, пројекција филма о граду.

Фестивал аматерских дечјих драмских радионица

18. марта 2006. са почетком у 10.30 сати
у Сеоском дому у Десци

Ове године се наставља иницијатива покернута прошле године, са циљем да деца упознају и заволе српску драмску уметност и да и на тај начин чувају и негују свој матерњи језик. Организатори фестивала су Културни и документациони центар Срба у Мађарској и Самоуправа Срба у Мађарској. Детаљан програм и листа учесника биће објављени у следећем броју СНН.

У оквиру програма Фестивала аматерских драмских секција наступају:

- Драмска педагошка радионица „Сунцокрет” и Драмска секција Српске основне школе: „Слике о Светом Сави” (припремили: Зорица Јурковић, Анђа Миловановић)

- Српска основна школа – Батања: „Љубав у Батањи” (припремили: Станислава Гајић, Снежана Ковачевић)

- Српска основна школа – Ловра: „Црвенкапа” (припремила: Софија Иванов)

- Српска основна школа – Деска: „Чудесна свирала” (припремила: Споменка Брцан)

- Српска гимназија – Будимпешта: „Бегунац” (припремио: Радојко Галић)

Програм Српског културног клуба у Будимпешти, у марту месецу 2006.

23. март – Књижевно вече – гост Светлана Велмар Јанковић

30. март – Шаховско вече

Нови ЦД-и у продаји

Музички фестивал – „Глас Балкана 2005”

Снимљен музички материјал на ЦД-у – свирају оркестри Вујичић, Маскарадес, Рила „Ој, Јаворе” – најновији ЦД оркестра Шендерге у продаји.

Пролећни фестивал у Бекешчаби

У оквиру програма – Балканска плесачница

24. марта са почетком у 20 сати

Наступа оркестар „Парво” (Место: Csaba Honvéd Kulturális Egyesület)

Плесачница „Опанке” – у Калазу

24. марта, са почетком у 18 сати у Сеоској кући,
уз музичку пратњу ансамбла Вујичић.

Наступ Ансамбла Вујичић

на Пролећном фестивалу

26. марта 2006. са почетком у 15 сати,

Будимпешта – Трг Верешмарија

Балканска плесачница у Музичкој кући „Fonó”

26-ог марта са почетком у 19 сати уз музику оркестра „Фалкафолк”

Исправка

Помажите са 1% личног дохотка

„Bánát” Szerb Közhasznú Egyesület, 6772 Deszk, Felszabadulás u. 41.

Порески број: 19084729-1-06

Храм Светог Великомученика Георгија у Будимпешти

Распоред богослужења

за другу половину марта 2006.

17.03. петак – Пређеосвећена литургија у 10 часова

18.03. субота – Бденије у 16 часова

19.03. недеља – Света литургија у 10 часова

22.03. среда – Пређеосвећена литургија у 10 часова

24.03. петак – Пређеосвећена литургија у 10 часова

25.03. субота – Бденије у 16 часова

26.03. недеља – Света литургија у 10 часова

29.03. среда – Пређеосвећена литургија у 10 часова

31.03. петак – Пређеосвећена литургија у 10 часова

Јутрење сваки дан у 8 часова

СНН

Недељни лист Срба у Мађарској.
Адреса: Srpske narodne novine, 1065
Budapest, Nagymező u. 49. Телефон:
475-0654. Главни уредник: Милан
Степанов, секретар редакције:
Милица Вукајловић. Оснивач и

издавач: Српски демократски савез. За издавача: Андрија Роцков. Финансира се на основу мањинског закона из државног буџета посредством Државне задужбине за мањине. Суфинансијер: Министарство културе и медија Републике Србије. Лист дистрибуира Мађарска пошта, а претплаћује се код издавача. Име и адресу послати на адресу Szerb Demokratikus Szövetség, 1065 Budapest, Nagymező u. 49 а уплатити поштанском уплатницом или на жиро-рачун број платног промета 11705008-20417439. Преплата на лист је 4000 фт. за целу годину. За иностранство годишње 40 EUR, (10.000 Фт) – Штампана: КОМП-прес Кфт. Одговорни пословођа: Ференц Ибош. – Технички руководиоца: Карољ Сабо. ♠ Српске народне новине на Интернету: Home page: www.comp-press.hu/cnn2000 E-mail: stepanov@freemail.hu

HU ISSN 1215-072 x

Свети Јован Шангајски

Покушај иконоборца да умање славу Царице Небеске

После Трећег Васељенског Сабора хришћани су почели још ревностије и у Цариграду и у другим местима да се скупљају под окриље Мајке Божје, и њихове наде у Њено заступништво нису биле неверене. Она је била помоћница болних, беспомоћних и сиротих. Много пута је устала да заштити Цариград од непријатеља, а једном се показала у видљивом облику св. Андреју Јуродивом са чудесним покровом над народом који се ноћу молио у Влахернској Цркви.

Царица Небеска подарила је победу византијским царевима у ратовима, због чега су они имали обичај да са собом носе на походима Њену икону звану Путеводитељица. Она је давала снаге подвижницима у борби са страстима и слабостима. Она је просвећивала и подучавала Оце и Учителије Цркве, као и св. Кирила Александријског када је оклевао да призна невиност св. Јована Златоустог. Пресвета Ђева је певала химне кроз уста састављача црквених песама. Понекад је недаровите препорађала, али и оне који су побожно радили, као што је Роман Слаткопојац. Није изненађујуће да су онда хришћани тежили да величају име сталне заштитнице. У Њену част установљени су празници, Њој су биле посвећене дивне песме, а Њене иконе поштоване.

Злоба кнеза овог света оружала је синове погинули против Емануила

и Његове Мајке у Цариграду, који је поштовао сада, као Ефес претходно, Богородицу као своју заштитницу. Не смејући као раније да говоре против Возбраној Војевође отворено, желели су да умање Њену славу забрањујући поштовање икона Христа и Његових светих, називајући то идолопоклонством. Мајка Божја је тада оснажила ревност побожних у борби за поштовање икона, показујући многа чуда и исцелила је руку св. Јована Дамаскина који је писао у одбрану икона. Прогон против оних који су поштовали иконе и свете завршио се славном победом Православља, јер се поштовање које се указује икони преноси на оне који су на њима насликани, а свети угодници Божји поштују се као пријатељи Божји због благодати која пребива у њима, по речима Псалмопеваца: „у великој су милости код мене другој твојој”. Пресвета Богородица била је поштована с нарочитом чашћу на небу и на земљи, и чак у данима исмевања икона. Она је пројавила кроз њих многа дивна знамења, да се и данас сећамо њих с радошћу. Песма „Теби радује се сво саздање” и икона Тројеручица подсећају нас на исцељење св. Јована Дамаскина пред иконом а Иверска икона Мајке Божје на чудесно избављење када ју је у море басила удовица која није другачије могла да је сачува.

Фото: Иван Јакимћ

Никаква гоњења оних који су поштовали Мајку Божју и свега што је у вези Ње, није могло да умањи љубав хришћана према својој Заступници. Утврђено је правило да сваки круг песама на службама зав-

ршава песмом или стихом у част мајке Божје. Много пута у току године хришћани се на свим крајевима васељене скупљају у Црквама да јој захвале за показано доброчинство и траже милост од Ње. (...)

Људи постају способни да виде духове приликом некакве промене до које долази у чулима на неприметан и за човека необјашњив начин. Он тада код себе примећује да је почео да види оно што до тад није видео и што не виде други, да чује оно што до сада није чуо. За оне који искусе ту промену у чулима она је сасвим проста и природна такорећи, мада и пред собом и пред другима необјашњива, док је за оне који је нису искусили – чудновата и непојмива.

Свима је познато то да су људи кадри да падну у сан, али каква је сан појава, и на који то начин, за нас неприметан, прелазимо из стања будности у самозабрав уснулости – то за нас остаје тајном. Промена извршена у чулима, услед које човек улази у чулно општење са бићима невидљивог света, назива се у Светој писму „отварање чула”. Бог – каже Писмо – „отвори очи Валааму и он угледа Ангела Божјег пред собом на путу и мач искуани у руци његовој” (Бројеви 22, 31). Окружен непријатељима пророк Јелисеј се, да би умирио свог уплашеног слугу, помолио и рекао: „Господо, отвори сада очи младићеве да види. И отво-

Отац Серафим Роуз

Отварање чула

ри Господ очи његове и он виде: а то гора пуна коња и кола огњенијех око Јелисеја” (2. Књ. Цар. 6, 17).

Из наведених места Светога Писма јасно произилази да телесна чула служе као врати и врата која воде у унутарњу клет, у којој пребива душа, и да се та врата отварају на знак Самога Бога. Премудро је и израз милости према нама што та врата у палим људима стоје стално затворена, да наши непријатељи, пали души, не би нагрнули к нама и погубили нас. Ова „мера” је утолико неопходнија што се ми, након пада, налазимо у области палих духова, окружени њима и њима подложни. Немајући могућности да у нас силом продру, они нам споља обзнањују своје присуство, доносећи нам различите греховне помисли и маштања, или лаковерне душе чак увлаче у општење са собом. Човеку није дозвољено да одбаци надзор Божји и да сопственим средствима, по допштењу али не и по вољи Божјој, отвара своја чула и улази у несум-

њиво општење са духовима. Али, и то се догађа. Очито је да у неким својим снагама човек може да уђе у то општење, али само са палим дусима. Светим Ангелима није својствено да „учествују” у таквим људским подухватима, који нису у сагласности са вољом Божјом и који су у ствари неблагоугодни Богу. Шта то завлачи људе у отворено општење са духовима? Лакомислене који на делу не познају Хришћанство завлаче љубопитљивост, незнање, неверје, а они не схватају да, ступивши у такво општење, себи могу да нанесу највећу позледу и штету.

Мисао да је чулно виђење духова нешто особито значајно, погрешна је. Виђење чулно без виђења духовнога не омогућава потребно поимање (палих) духова, штавише врло лако може човеку понудити сасвим погрешна схватања о њима, као што их онајчешће и дају неким неискусним и зараженим сујетом и гордошћу. Духовно виђење духовних бића достижу само истински

хришћани, а за чулно виђење духова најспособнији су људи најпорочнијег живота!

Сасвим су ретки људи способни за њега по неком природном дару (тј. медијумском таленту, који може бити наследан), као што су сасвим ретки и они којима се духови јављају поводом неке особене околности у њиховом животу. У последњим двама случајевима човек не подлеже покуди, али треба свесрдно да се потруди да из тог стања, као веома опасног, изиђе. У наше време многи себи дозвољавају да улазе у општење са палим дусима посредством магнетизма, спиритизма итд., при чему им се пали духови обично јављају у виду светих Ангела, саблажњавајући их и обмањујући различитим занимљивим причама, мешајући истину са лажју – и постају свагда узрок њиховог крајњег душевног, па и многог растројства.

Да они који чулно виде пале духове, па чак и свете Ангеле, не би о себи нешто умислили, треба да знају: то виђење само по себи нипошто није сведочанство о некој достојности видилаца – за њега су способни не само порочни људи, него и најбесловесније животиње (Бројеви 22, 23)!